

وزارت امور اقتصادی و دارائی

سازمان حسابرسی

گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی

به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام شرکت سرمایه گذاری صندوق بازنشستگی کشوری (سهامی عام)

گزارش نسبت به صورت‌های مالی

مقدمه

۱ - صورتهای مالی تلفیقی گروه و شرکت سرمایه‌گذاری صندوق بازنشستگی کشوری (سهامی عام) شامل ترازنامه‌ها به تاریخ ۲۹ اسفند ۱۳۹۷ و صورت‌های سود و زیان و جریان وجوه نقد تلفیقی گروه و شرکت و همچنین صورت سود و زیان جامع گروه برای سال مالی منتهی به تاریخ مزبور و یادداشت‌های توضیحی ۱ تا ۴۲ توسط این سازمان، حسابرسی شده است.

مسئولیت هیئت مدیره در قبال صورت‌های مالی

۲ - مسئولیت تهیه صورت‌های مالی یاد شده طبق استانداردهای حسابداری، با هیئت مدیره شرکت است. این مسئولیت شامل طراحی، اعمال و حفظ کنترل‌های داخلی مربوط به تهیه صورت‌های مالی است به گونه‌ای که این صورت‌ها، عاری از تحریف با اهمیت ناشی از تقلب یا اشتباه باشد.

مسئولیت حسابرس و بازرس قانونی

۳ - مسئولیت این سازمان، اظهار نظر نسبت به صورت‌های مالی یاد شده بر اساس حسابرسی انجام شده طبق استانداردهای حسابرسی است. استانداردهای مزبور ایجاب می‌کند این سازمان الزامات آیین رفتار حرفه‌ای را رعایت و حسابرسی را به گونه‌ای برنامه‌ریزی و اجرا کند که از نبود تحریف با اهمیت در صورت‌های مالی، اطمینان معقول کسب شود.

حسابرسی شامل اجرای روش‌هایی برای کسب شواهد حسابرسی درباره مبالغ و دیگر اطلاعات افشا شده در صورت‌های مالی است. انتخاب روش‌های حسابرسی، به قضاوت حسابرس، از جمله ارزیابی خطرهای تحریف با اهمیت ناشی از تقلب یا اشتباه در صورت‌های مالی، بستگی دارد. برای ارزیابی این خطرها، کنترل‌های داخلی مربوط به تهیه و ارائه صورت‌های مالی به منظور طراحی روش‌های حسابرسی مناسب شرایط موجود، و نه به قصد اظهار نظر نسبت به اثر بخشی کنترل‌های داخلی واحد تجاری، بررسی می‌شود. حسابرسی همچنین شامل ارزیابی مناسب بودن رویه‌های حسابداری استفاده شده و معقول بودن برآوردهای حسابداری انجام شده توسط هیئت مدیره و نیز ارزیابی کلیت ارائه صورت‌های مالی است.

این سازمان اعتقاد دارد که شواهد حسابرسی کسب شده، برای اظهارنظر مشروط نسبت به صورت‌های مالی تلفیقی گروه و اظهار نظر نسبت به صورت‌های مالی شرکت اصلی کافی و مناسب است.

همچنین این سازمان مسئولیت دارد ضمن ایفای وظایف بازرس قانونی، موارد لازم و نیز موارد عدم رعایت الزامات قانونی مقرر در اصلاحیه قانون تجارت و مفاد اساسنامه شرکت را به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام گزارش کند.

مبانی اظهارنظر مشروط نسبت به صورت‌های مالی تلفیقی گروه

۴ - اهم موارد قابل ذکر در خصوص سرفصل دریافتی‌های تجاری و غیر تجاری بشرح ذیل می‌باشد:

۴-۱ - به شرح یادداشت‌های توضیحی ۱-۳-۵ و ۴-۱-۵ صورت‌های مالی، مبلغ ۳۶۵۱ میلیارد ریال (معادل ۱۷۴٫۱۷۴٫۵۹۵٫۱۰۶ دلار که به نرخ ۳۴٫۲۴۷ ریال تسعیر گردیده است) از سرفصل دریافتی‌های تجاری و غیر تجاری گروه بابت طلب شرکت فرعی پارس سبا هنگ کنگ از شرکت پیمود (کارگزار مالی فروش محصولات صادراتی، وصول مطالبات ارزی و پرداخت‌های ارزی خریدهای خارجی شرکت‌های وابسته گروه - مربوط به قبل از سال ۱۳۹۳) می‌باشد که به دلیل عدم کفایت وثایق و تضامین اخذ شده از شرکت پیمود، علیرغم اقدامات حقوقی انجام شده (توسط صندوق بازنشتگی کشوری - سهامدار اصلی) تاکنون مطالبات مذکور وصول نشده است. باتوجه به مراتب فوق و رسیدگی‌های انجام شده احتساب ذخیره از بابت مطالبات فوق ضروری است، لیکن بدلیل عدم ارائه اطلاعات و شواهد کافی، تعیین تعدیلات قطعی برای این سازمان میسر نگردیده است.

۴-۲ - سرفصل دریافتی‌های تجاری و غیر تجاری گروه به شرح یادداشت توضیحی ۱-۵ شامل مبلغ ۵۴۰ میلیارد ریال اقلام راکد و سنواتی شرکت‌های فرعی (عمدتاً مربوط به طلب شرکت پیش ساخته صبا آرمه بتن از یکی از اعضا هیات مدیره اسبق به مبلغ ۳۵ میلیارد ریال و شرکت پارس سبا هنگ کنگ بابت مبلغ ۳۳۰ میلیارد ریال از شرکت‌های داخلی دوو اینترنشنال و حدیث سازان غرب و شرکت‌های خارجی جیپسیمکر، راشدالرشید، نیودیل جنرال) می‌باشد که علیرغم پیگیری‌های حقوقی برای بخشی از آنها، تا تاریخ این گزارش وصول نگردیده و از این بابت صرفاً مبلغ ۷۷ میلیارد ریال ذخیره مطالبات مشکوک الوصول در حسابها منظور شده است. هرچند احتساب ذخیره اضافی از بابت موارد فوق ضروری است، لیکن بدلیل عدم ارائه اطلاعات و شواهد کافی، تعیین تعدیلات قطعی برای این سازمان میسر نگردیده است.

گزارش
سازمان حسابرسی

۵ - در شرکت فرعی صبا فولاد خلیج فارس، صورت تطبیق حسابهای فی مابین با شرکت ایریتک، (پیمانکار مجری طرح و تامین کننده قطعات یدکی ۲ ساله کارخانه) تهیه نگردیده و پاسخ تأییدیه ارسالی نیز واصل نشده است (یادداشت توضیحی ۲-۱-۱۲ صورتهای مالی). در مکاتبات انجام شده در سنوات قبل، توسط پیمانکار مطالباتی از شرکت ادعا شده که مورد قبول قرار نگرفته و متقابلاً شرکت هم ادعاهایی را از این بابت مطرح نموده است. در این ارتباط مقرر بوده کار گروهی درخصوص موضوعات مزبور تصمیم‌گیری نماید که تا تاریخ این گزارش تعیین تکلیف نهائی صورت نگرفته است. همچنین در سنوات قبل قراردادی بابت طراحی و تکمیل تجهیزات و قطعات یدکی سگمنت ماشین بریکت سازی به مبلغ ۱۳/۸ میلیون یورو با شرکت فرانسوی ساهوت کانر منعقد و عمده مبلغ مربوطه پرداخت شده است. در این خصوص قسمتی از قطعات مزبور تحویل شرکت شده و تحویل قسمتی دیگر مطابق صورتجلسه فی مابین مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۱۵ به عهده شرکت ایریتک قرار گرفته است. از این بابت مبلغ ۴/۸ میلیون یورو پرداختی به شرکت فرانسوی، در حسابها به بدهی شرکت ایریتک منظور شده، لیکن توافقنامه‌ای با پیمانکار مزبور به این سازمان ارائه نگردیده و تا تاریخ این گزارش قطعات آن نیز تحویل نشده است. در غیاب دسترسی به موارد مزبور، تعیین آثار احتمالی ناشی از موضوعات فوق بر صورتهای مالی تلفیقی گروه برای این سازمان امکان‌پذیر نشده است.

۶ - درخصوص شرکت فرعی پتروشیمی مسجد سلیمان (سهامی خاص) موارد زیر قابل ذکر است:

۶-۱ - دارایی‌های ثابت مشهود بشرح یادداشت توضیحی ۱۲ صورتهای مالی شامل مبلغ ۳۰۵ میلیارد ریال ارزش دفتری عرصه و اعیان و امتیازات ساختمان دفتر مرکزی سابق شرکت با کاربری مسکونی می‌باشد که با عنایت به عدم انتقال سند مالکیت ساختمان فوق بنام شرکت، وجود مشکلات حقوقی و مشخص نبودن پیگیری‌های انجام شده، حصول اطمینان از اعمال حقوق مالکانه بطور کامل از سوی شرکت محرز نگردیده است.

۶-۲ - طی سال مالی مورد گزارش مبلغ ۶۸۸ میلیارد ریال بدهی به شرکت توسعه سرمایه‌گذاری قدر به موجب موافقت نامه فی مابین شرکت مذکور با آقای داودی (سهامدار شرکت)، به حساب آقای داودی منتقل شده، لیکن با توجه به تطبیق حساب انجام شده با شرکت سرمایه‌گذاری قدر تا تاریخ این گزارش توافق مذکور در حسابهای آن شرکت اعمال نشده است. در این شرایط، تعیین تعدیلات احتمالی ناشی از موارد یاد شده برای این سازمان، امکان‌پذیر نگردیده است.

گزارش حسابرسی مستقل و بازرسی قانونی (ادامه)
شرکت سرمایه گذاری صندوق بازنشستگی کشوری (سهامی عام)

اظهار نظر مشروط نسبت به صورتهای مالی تلفیقی گروه

۷ - به نظر این سازمان، به استثنای آثار موارد مندرج در بند ۴ و همچنین به استثنای آثار احتمالی موارد مندرج در بندهای ۵ و ۶، صورتهای مالی یاد شده در بالا، وضعیت مالی گروه در تاریخ ۲۹ اسفند ۱۳۹۷ و عملکرد مالی و جریانهای نقدی آن را برای سال مالی منتهی به تاریخ مزبور، از تمام جنبه‌های با اهمیت، طبق استانداردهای حسابداری، به نحو مطلوب نشان می‌دهد.

اظهار نظر نسبت به صورتهای مالی شرکت اصلی

۸ - به نظر این سازمان صورتهای مالی یاد شده در بالا، وضعیت مالی شرکت سرمایه‌گذاری صندوق بازنشستگی کشوری (سهامی عام) در تاریخ ۲۹ اسفندماه ۱۳۹۷ و عملکرد مالی و جریانهای نقدی آن را برای سال مالی منتهی به تاریخ مزبور، از تمام جنبه‌های با اهمیت، طبق استانداردهای حسابداری، به نحو مطلوب نشان می‌دهد.

تاکید بر مطلب خاص

اظهار نظر این سازمان در اثر مفاد بندهای ۹ الی ۱۱ زیر مشروط نشده است.

۹ - همانطوریکه در یادداشت توضیحی ۱-۱-۱۲ منعکس است، براساس آخرین برآورد انجام شده در اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۸، کل مخارج پروژه شرکت فرعی صنایع پتروشیمی مسجد سلیمان مبلغ ۶۹٫۶۸۳ میلیارد ریال برآورد شده است که تا تاریخ ترازنامه مبلغ ۴۹٫۰۴۴ میلیارد ریال انجام و مخارج باقیمانده پروژه، مبلغ ۲۰٫۶۳۸ میلیارد ریال (بابت مبالغ ارزی از قرار هر یوان ۱۴٫۳۵۳ ریال) و زمان اتمام پروژه شهریورماه ۱۳۹۸ پیش‌بینی شده است. تکمیل پروژه و شروع بهره‌برداری از کارخانه در تاریخ پیش‌بینی شده، منوط به تامین مابقی منابع مورد نیاز از محل تسهیلات مالی از بانکها یا آورده سهامداران و انجام طرح طبق جدول زمانبندی بازنگری شده خواهد بود. قابل ذکر است بشرح یادداشت توضیحی ۱-۳-۹ صورتهای مالی، بعلت اختلافات فیما بین سهامداران در خصوص آزادسازی وثایق ارائه شده به بانک صنعت و معدن بابت تسهیلات ارزی طرح، ثبت مرحله اول افزایش سرمایه مصوب شرکت به مبلغ ۴٫۶۵۰ میلیارد ریال تاکنون به نتیجه نرسیده است.

۱۰ - موجودی مواد اولیه و قطعات یدکی (شامل اقلام سرمایه‌ای) شرکت فرعی صبا فولاد خلیج فارس (یادداشت‌های توضیحی ۶ و ۱۲ صورتهای مالی) از پوشش بیمه‌ای کافی برخوردار نمی‌باشند.

گزارش
سازمان حسابرسی

۱۱ - همانگونه که در یادداشت توضیحی ۱-۶ مندرج است، در سنوات قبل تعداد ۱۱۵ واحد آپارتمان در معالی آباد شیراز توسط شرکت فرعی صبا آرما به مبلغ ۱۱۰ میلیارد ریال از شرکت ابوظبی المشاريع خریداری گردیده است که اسناد مالکیت آن تاکنون بنام شرکت نشده است. ضمناً واحدهای فوق الذکر در سال ۱۳۹۳ طی مبیعه نامه به شرکت آرمان تدبیر آپادانا به مبلغ ۲۷۵ میلیارد ریال واگذار گردید و در اختیار خریدار می باشد. لیکن بعلت عدم امکان انتقال مالکیت واحدهای مذکور تاکنون مبلغ ۲۱۲ میلیارد ریال اسناد دریافتی از خریدار وصول نشده است.

گزارش در مورد سایر اطلاعات

۱۲ - مسئولیت "سایر اطلاعات" با هیئت مدیره شرکت است. "سایر اطلاعات" شامل اطلاعات موجود در گزارش تفسیری مدیریت است.

اظهار نظر این سازمان نسبت به صورتهای مالی، در برگیرنده اظهار نظر نسبت به "سایر اطلاعات" نیست و نسبت به آن هیچ نوع اطمینانی اظهار نمی شود.

در ارتباط با حسابرسی صورتهای مالی، مسئولیت این سازمان مطالعه "سایر اطلاعات" به منظور شناسایی مغایرت های با اهمیت آن با صورتهای مالی یا با اطلاعات کسب شده در فرآیند حسابرسی و یا تحریف های با اهمیت است. در صورتی که این سازمان به این نتیجه برسد که تحریف با اهمیتی در "سایر اطلاعات" وجود دارد، باید این موضوع را گزارش کند.

همانطور که در بخش مبانی اظهار نظر مشروط در بالا توضیح داده شده است، شرکت باید بابت موارد مندرج در بند ۴ این گزارش در خصوص احتساب ذخیره مطالبات مشکوک الوصول بابت طلب از شرکت بیمود و اقلام راکد و سنواتی، سایر اطلاعات (گزارش تفسیری مدیریت) را تعدیل نماید، به همین دلیل این سازمان به این نتیجه رسیده که مبالغ، یا سایر اقلام در گزارش مزبور از بابت بند فوق به طور با اهمیتی تحریف شده است. همچنین این سازمان به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات لازم نتوانسته است شواهد حسابرسی کافی و مناسب در خصوص بندهای ۵ و ۶ این گزارش در خصوص تعدیلات احتمالی حسابهای فیما بین شرکت فرعی صبا فولاد خلیج فارس با شرکت ایریتک و احراز مالکیت بر ساختمان متعلق به شرکت پتروشیمی مسجد سلیمان و قطعیت حسابهای مرتبط با سهامداران آن شرکت بدست آورد از این رو، این سازمان نمی تواند نتیجه گیری کند که سایر اطلاعات در ارتباط با موضوعات فوق حاوی تحریف با اهمیت است یا خیر.

گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی (ادامه)

شرکت سرمایه گذاری صندوق بازنشستگی کشوری (سهامی عام)

گزارش در مورد سایر الزامات قانونی و مقرراتی شرکت سرمایه گذاری صندوق بازنشستگی کشوری (سهامی عام)

گزارش در مورد سایر وظایف بازرس قانونی

۱۳ - توجه مجمع عمومی صاحبان سهام را به هنگام تصمیم گیری در خصوص تقسیم سود به آثار مالی بندهای ۴ الی ۶ این گزارش جلب می نماید.

۱۴ - عملیات شرکتهای فرعی پیش ساخته سازان صبا آرمه بتن، کارخانجات تولیدی تهران، سبا اینترنشنال تردینگ (که فاقد فعالیت می باشد) و شرکت گرندلینک دی ام سی سی در سال مالی مورد گزارش منجر به زیان گردیده و زیان انباشته شرکتهای مذکور در پایان سال جمعاً معادل ۸۷۲ میلیارد ریال می باشد. همچنین شرکت لوله سازی اهواز با مالکیت ۴۰ درصد دارای زیان انباشته می باشد. همچنین تا تاریخ این گزارش مبلغ ۷۳۵ میلیارد ریال مطالبات شرکت اصلی از شرکتهای فرعی بابت سود سهام سنوات قبل بشرح یادداشت توضیحی ۱-۱-۵ صورتهای مالی (عمدتاً) شرکت لوله سازی اهواز به مبلغ ۳۲۵ میلیارد ریال و صنایع شیر ایران به مبلغ ۲۹۵ میلیارد ریال) وصول نگردیده است. همچنین پیش پرداخت افزایش سرمایه بشرح یادداشت توضیحی ۳-۹ صورتهای مالی شامل مبلغ ۳۶۴ میلیارد ریال ارقام سنواتی مربوط به شرکتهای وابسته و سایر شرکتهای سرمایه پذیر می باشد که تاکنون تعیین تکلیف نشده است.

۱۵ - همانطوریکه در یادداشت توضیحی ۴-۹ صورتهای مالی منعکس است، شرکت پارس سبا هنگ کنگ در راستای کمک به تسهیل امور بازرگانی و کارگزار مالی شرکتهای وابسته فعالیت می نماید. شرکت مذکور فاقد هر گونه حساب بانکی در داخل و خارج از کشور می باشد و تمامی نقل و انتقالات ارزی شرکت از طریق صرافی صورت پذیرفته است. در این خصوص توجه مجمع عمومی صاحبان سهام را به ریسک ناشی از نحوه معاملات و مراودات تجاری، وجوه ارزی حاصله و نحوه نگهداری آن جلب می نماید. همچنین مبلغ ۴۶۹ میلیارد ریال (معادل ۴,۶۹۸,۲۳۱ دلار) توسط شرکت مذکور در قالب قرارداد مضاربه با نرخ ۱۶ درصد سالیانه به شرکت ام اند ای جنرال تردینگ (M&E) پرداخت شده که اقدامی جهت وصول طلب از محل تضامین موجود و فروش ملک مورد وثیقه صورت پذیرفته است. (یادداشت توضیحی ۳-۱-۵ صورتهای مالی). قابل ذکر است با توجه به مطالبات سنواتی مندرج در بند ۱-۴ این گزارش و موارد فوق الذکر، گزارش حسابرسی شرکت مذکور برای سال مالی مورد گزارش بصورت عدم اظهار نظر بوده است.

گزارش
سازمان حسابرسی

گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی (ادامه)

شرکت سرمایه گذاری صندوق بازنشستگی کشوری (سهامی عام)

۱۶ - پیگیری‌های شرکت جهت انجام تکالیف مقرر در مجمع عمومی عادی مورخ ۱۳۹۷/۴/۳۱ صاحبان سهام، با توجه به موارد مندرج در بندهای ۱-۴، ۵، ۱۰، ۱۱، ۱۴، ۱۵ و ۱۹ این گزارش و موارد زیر به نتیجه قطعی نرسیده است:

- اخذ مفاصا حساب مالیاتی برای عملکرد سالهای ۱۳۷۸ الی ۱۳۸۱ شرکت اصلی از حوزه مالیاتی بطور کامل.

- بهره برداری بهینه اقتصادی و یا واگذاری و فروش کامل املاک راکد شرکتهای فرعی صبا آرمه و سبا اینترنشنال.

۱۷ - معاملات مندرج در یادداشت توضیحی ۲-۴۰، بعنوان کلیه معاملات مشمول ماده ۱۲۹ اصلاحیه قانون تجارت که طی سال مالی مورد گزارش انجام شده و توسط هیئت مدیره به اطلاع این سازمان رسیده، مورد بررسی قرار گرفته است. در مورد معاملات مذکور، مفاد ماده فوق مبنی بر کسب مجوز از هیئت مدیره و عدم شرکت مدیر ذینفع در رای گیری رعایت شده است. مضافاً نظر این سازمان به شواهدی حاکی از اینکه معاملات مزبور با شرایط مناسب تجاری و در روال عادی عملیات شرکت انجام نگرفته باشد، جلب نشده است.

۱۸ - گزارش هیئت مدیره در باره فعالیت و وضع عمومی شرکت، موضوع ماده ۲۳۲ اصلاحیه قانون تجارت، که به منظور تقدیم به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام تنظیم گردیده، مورد بررسی این سازمان قرار گرفته است. با توجه به رسیدگی‌های انجام شده و در نظر داشتن موارد مندرج در این گزارش، نظر این سازمان به موارد با اهمیتی که حاکی از مغایرت اطلاعات مندرج در گزارش مذکور با اسناد و مدارک ارائه شده از جانب هیئت مدیره باشد، جلب نشده است.

گزارش در مورد سایر مسئولیت‌های قانونی و مقرراتی حسابرس

۱۹ - ضوابط و مقررات وضع شده توسط سازمان بورس اوراق بهادار، به شرح زیر رعایت نشده است:

- افشای صورتهای مالی و گزارش تفسیری میان دوره‌ای ۶ ماهه حسابرسی شده (تلفیقی و شرکت اصلی) و صورتهای مالی میان دوره‌ای حسابرسی شده شرکتهای تحت کنترل در مهلت مقرر (بندهای ۴ و ۱۰ ماده ۷ دستور العمل اجرایی افشای اطلاعات).

گزارش
سازمان حسابرسی

گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی (ادامه)
شرکت سرمایه گذاری صندوق بازنشستگی کشوری (سهامی عام)

- افشای ثبت صورتجلسه مجمع عمومی سالیانه در مرجع ثبت شرکتهای ماده ۱۰ دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات).

- رعایت شناور بودن حداقل ۲۰ درصد از سهام شرکت. (توضیح اینکه سهام شناور شرکت در تاریخ ترازنامه در حدود ۱۴/۸۸ درصد می باشد).

- رعایت کامل مفاد دستورالعمل حاکمیت شرکتی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران ابلاغی مورخ ۱۲ آبان ۱۳۹۷ سازمان در مواردی مانند تشکیل کمیته انتصابات، ایجاد دبیرخانه مستقل هیئت مدیره، تصویب منشور هیئت مدیره و درج اطلاعات مربوط به اعضای هیئت مدیره و مدیران اصلی و گزارشهای مالی در پایگاه اینترنتی شرکت.

۲۰ - در اجرای ماده ۳۳ دستورالعمل اجرایی مبارزه با پولشویی توسط حسابرسان، رعایت مفاد قانون مبارزه با پولشویی و آئیننامهها و دستورالعملهای اجرایی مرتبط، در چارچوب چکلیستهای ابلاغی مرجع ذیربط و استانداردهای حسابرسی، توسط این سازمان مورد ارزیابی قرار گرفته است. در این خصوص این سازمان به موارد با اهمیتی حاکی از عدم رعایت قوانین و مقررات یاد شده برخورد نکرده است.

۲۰ تیر ۱۳۹۸

سازمان حسابرسی

علی مشکانی

سلیمان سراج

